

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

17 aprilie 2018

mun. Chișinău

Colegiul lărgit în următoarea componență:
președinte
judecători

Toma Nadejda
Timofti Vladimir
Alerguș Constantin
Țurcan Anatolie
Cobzac Elena

judecând, fără citarea părților la proces, recursul ordinar declarat de avocatul Prisacari Ion în numele inculpatului, prin care se solicită casarea sentinței Judecătorei Bălți din 28 octombrie 2016 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 18 octombrie 2017, în cauza penală în privința lui

Grumeza Ion XXXXX, născut la XXXXX, originar și domiciliat XXXXX.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. *Prima instanță: 02.01.2014 – 28.10.2016;*
2. *Instanța de apel: 18.11.2016 – 18.10.2017;*
3. *Instanța de recurs: 04.01.2018 – 17.04.2018.*

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătorei Bălți din 28 octombrie 2016, Grumeza Ion XXXXX a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza:

- art. 151 alin. (1) Cod penal la 5 ani închisoare;
- art. 187 alin. (2) lit. e), f) Cod penal la 5 ani închisoare cu amendă în mărime de 500 unități convenționale, echivalentul a 10000 lei;
- art. 287 alin. (1) Cod penal la 6 luni închisoare.

Conform art. 84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă de 8 (opt) ani închisoare, cu amendă în mărime de 500 unități convenționale, echivalentul a 10000 lei, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

Conform art. 87 alin.(2) Cod penal, s-a dispus executarea pedepsei sub formă de amendă de sine stătător.

În privința inculpatului Grumeza Ion a fost aplicată măsura preventivă - arestul, până la intrarea sentinței în vigoare, cu anunțarea acestuia în căutare.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a reținut, că Grumeza Ion, fiind în

stare de ebrietate alcoolică, la 25.08.2013, în jurul orei 00.30, aflându-se în barul „У Фонтана” de pe strada Ștefan cel Mare nr.60 „A”, municipiul Bălți, acționând în mod intenționat și urmărind scopul cauzării leziunilor corporale grave, dându-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzând urmările lor prejudiciabile și dorind în moc conștient survenirea lor, a provocat o ceartă cu Adam Andrei, după care i-a aplicat ultimului o lovitură cu pumnul în regiunea capului, cauzându-i, conform raportului de expertiză medico-legală nr.292 D din 26.09.2013, vătămări corporale grave.

Acțiunile inculpatului Grumeza Ion Valeriu au fost încadrate în baza art. 151 alin. (1) Cod penal, după indicii calificativi: *vătămarea intenționată gravă a integrității corporale care este periculoasă pentru viață*.

Tot el, fiind în stare de ebrietate alcoolică, la 25.08.2013, în jurul orei 00.30, aflându-se în barul „У Фонтана” de pe strada Ștefan cel Mare nr.60 „A”, municipiul Bălți, din intenții huliganice, fără careva motiv, intenționat, încalcând grosolan ordinea publică, exprimând o vădită lipsă de respect față de societate și manifestând obrăznicie deosebită, a provocat o ceartă cu Solcan Iurie și Adam Andrei, după care l-a lovit pe Solcan Iurie cu pumnul în regiunea feței, cauzându-i, conform raportului de expertiză medico legală nr.291 „D” din 28.09.2013, vătămări corporale neînsemnate, iar lui Adam Andrei i-a aplicat o lovitură cu pumnul în regiunea capului, cauzându-i, conform raportului de expertiză medico-legală nr.292 „D” din 26.09.2013, vătămări corporale grave.

Acțiunile inculpatului Grumeza Ion Valeriu au fost încadrate în baza art. 278 alin. (1) Cod penal, după indicii calificativi: *huliganismul, adică acțiunile intenționate care încalcă grosolan ordinea publică, însoțite de aplicarea violenței asupra persoanelor, acțiuni, care prin conținutul lor, se deosebea printr-un cinism ș obrăznicie deosebită*.

Tot el, la începutul lunii noiembrie 2013, aproximativ la orele 20.20, acționând în scopul sustragerii deschise a bunurilor altei persoane, aflându-se în apartamentul XXXXX a casei de locuit XXXXX de pe strada XXXXX, municipiul Bălți, s-a apropiat de Rotari Dionisie și, aplicând violența nepericuloasă pentru viață și sănătatea acestuia, i-a sucit mâina stângă, după care i-a sustras de pe deget un inel bărbătesc din aur, în valoare de 4870 lei, cauzându-i daune în proporții considerabile.

Acțiunile inculpatului Grumeza Ion Valeriu au fost încadrate în baza art.187 alin.(2) lit. e), f) Cod penal, după indicii calificativi: *jaful, adică sustragerea deschisă a bunurilor altei persoane, cu aplicarea violenței nepericuloase pentru viață și sănătatea persoanei, cu cauzarea de daune proporții considerabile*.

3. Sentința a fost atacată cu apel de către avocatul Ciocanu Aliona în numele inculpatului, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță, prin care Grumeza Ion să fie achitat în temeiul art.390 alin.(1) pct.5) Cod de procedură penală pe capătul de învinuire în baza art.151 alin.(1) Cod penal, deoarece există una din cauzele care înlătură caracterul penal al faptei - aflarea în legitimă apărare; să fie achitat în temeiul art.390 alin. (1) pct.3) Cod de procedură penală pe capătul de învinuire în baza art.287 alin. (1) Cod penal, deoarece fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii; să fie achitat în temeiul art.390 alin.(1) pct.2) Cod de procedură penală pe capătul de învinuire în baza art.187 alin.(2) lit. e), f) Cod penal, deoarece fapta de jaf nu a fost

săvârșită de inculpat.

În argumentarea cerințelor formulate a invocat că instanța incorect a calificat acțiunile inculpatului și ilegal i-a aplicat pedeapsa penală, or, nici în cadrul urmăririi penale, nici în instanța de judecată nu au fost administrate probe pertinente, concludente și utile în vederea confirmării învinuirii aduse lui Grumeza Ion, aceasta fiind eronată, bazată doar pe presupuneri.

Apărarea a susținut că pe capetele de învinuire aduse în baza art.151 alin.(1) și 287 alin.(1) Cod penal acuzarea a administrat probe care în marea majoritate sunt compromise sau nu sunt relevante cazului și nu dau temei pentru stabilirea vinovăției lui Grumeza Ion în comiterea infracțiunilor incriminate, iar instanța nu a dat apreciere declarațiilor depuse de inculpat, prin care acesta invocă că a fost atacat de către Solcan Iurie și Adam Andrei, iar acțiunile lui au fost îndreptate împotriva acțiunilor agresive a celor doi. Astfel că, apărarea a pledat pentru faptul că acțiunile lui Grumeza Ion nu constituie infracțiune, caracterul penal al acțiunilor fiind înlăturat de legitima apărare în care el ar fi acționat.

Totodată a susținut că în acțiunile inculpatului lipsesc elementele constitutive ale infracțiunii de huliganism, or, nimeni din cei prezenți la conflict nu au comunicat că Grumeza Ion ar fi încălcat grosolan ordinea publică, însoțită de aplicarea violenței asupra persoanelor, acțiuni care prin conținutul lor se deosebesc printr-un cinism și obrăznicie deosebită, iar conflictul între Grumeza Ion, Adam Andrei și Solcan Iurie a fost unul interpersonal, inculpatul aflându-se în legitimă apărare și acțiunile acestuia nicidecum nu au fost îndreptate spre încălcarea ordinii publice.

Cât privește capătul de învinuire formulat lui Grumeza Ion în baza art.187 alin.(2) lit. e), f) Cod penal, apărarea pretinde că acuzațiile în această parte nu sunt confirmate prin probe veridice, pertinente și concludente, or, Rotari Dionisie a indicat, că nu ține minte cine i-a scos inelul și a fost lovit nu de Grumeza Ion, ci de o altă persoană. Astfel că, acuzarea este bazată pe declarațiile incerte ale părții vătămate, totodată, menționând că, declarațiile părții vătămate de la urmărire penală nu au fost scrise de Rotari Dionisie, acesta invocând că a semnat declarațiile deja scrise, fără a le citi. Totodată, apărarea a pretins că instanța nu a dat apreciere declarațiilor inculpatului, care a relatat că nu a aplicat violență față de parte vătămată și nu i-a sustras inelul.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 18 octombrie 2016, s-a respins ca nefondat apelul declarat, cu menținerea hotărârii atacate.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a reținut, că prima instanță corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, analizând obiectiv cumulul de probe prin prisma art. 101 Cod de procedură penală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor, corect concluzionând asupra vinovăției inculpatului Grumeza Ion XXXXX de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 151 alin. (1), 187 alin. (2) lit. e), f) și art. 287 alin. (1) Cod penal.

Deși inculpatul nu a recunoscut vina sa în săvârșirea infracțiunii imputate, instanța de apel a indicat, că vinovăția acestuia este dovedită pe deplin prin cumulul de probe administrate de către organul de urmărire penală, examinate de instanța de fond și verificate de instanța de apel, astfel, reținând că, prima instanță a făcut o analiză amplă a probelor cercetate, iar concluziile privind vinovăția inculpatului în săvârșirea

infracțiunilor reținute în sarcina lui rezultă din probele administrate, cărora le-a fost dată o apreciere legală sub toate aspectele, complet și obiectiv.

În această ordine de idei, instanța de apel a menționat, că la urmărirea penală și în instanța ce judecă, Grumeza Ion nu a recunoscut vina în comiterea infracțiunii de jaf, invocând că nu a aplicat violență față de Rotari Dionisie și nu i-a smuls inelul, totodată, nerecunoscându-și vina în comiterea huliganismului și vătămării intenționate grave a integrității corporale care este periculoasă pentru viață, indicând că acțiunile sale pe acest capăt de învinuire au constituit legitima apărare împotriva acțiunilor violente ale părților vătămate Adam Andrei și Solcan Iurie, însă poziția apărării a fost apreciată de către instanța de apel ca fiind una declarativă, fără careva suport probant, considerându-se drept o poziție de apărare a inculpatului. În susținerea acestei concluzii Colegiul a indicat la cererea depusă de Grumeza Ion la data de 25.08.2013 (f.d.24, vol. I), prin care acesta solicită încetarea precăutărilor pe faptul conflictului iscat între el și două persoane necunoscute lângă barul „У Фонтана”, tot în această cerere Grumeza Ion menționează că față de aceste persoane careva pretenții nu are și refuză de la petrecerea expertizei medico-legale, adică ultimul nu invocă prezența cărorva leziuni corporale ca rezultat al pretinsului atac asupra sa, de care invocă că s-ar fi apărat.

Totodată, ca relevante în susținerea învinuirii instanța de apel a subliniat raporturile de constatare medico-legală nr.272D din 12.09.2013 și nr.573D din 02.09.2013, potrivit cărora s-a depistat la Adam Andrei leziuni corporale grave, și la Solcan Iurie leziuni corporale neînsemnate (f.d.29, 31, vol. I), precum și raportul de expertiză medico-legală nr.292D din 26.09.2013, potrivit căruia, la Adam Andrei a fost depistat traumatism cranio-cerebral acut deschis sub formă de fractură liniară a osului temporal drept, contuzie cerebrală, care puteau apărea în timpul și circumstanțele indicate și fiind periculoase pentru viață, se clasează la *leziuni corporale grave*. Acțiunile au fost produse prin acțiunea o dată a unui corp dur bont cu o suprafață de interacțiune limitată, posibil în timpul și circumstanțele indicate (f.d.35, vol. I), și raportul de expertiză medico-legală nr.291D din 28.09.2013, potrivit căruia, la examinarea lui Solcan Iurie s-au depistat vătămări corporale sub formă de excoriație în regiunea temporală pe dreapta, echimoză pe bărbie pe stânga, care puteau apărea în timpul, circumstanțele indicate și se califică la *vătămări corporale neînsemnate* (f.d.63, vol. I).

În coroborare cu probele nominalizate, instanța de apel a reținut și declarațiile părților vătămate Solcan Iurie și Adam Andrei, care au declarat, că Grumeza Ion la data de 25.08.2013 în localul „У Фонтана” a iscat o ceartă în urma căreia a aplicat mai întâi lui Solcan Iurie o lovitură cu pumnul în regiunea feței, ulterior l-a lovit în cap pe Adam Andrei, ultimul de la lovitură primită a căzut jos. Părțile vătămate au indicat, că *Grumeza Ion a avut un comportament agresiv, se exprima cu cuvinte necenzurate*. Aceste declarații nu pot fi supuse criticii, or, pe parcursul procesului părțile vătămate nu și-au schimbat poziția, relatând aceleași detalii atât la urmărirea penală, cât și în fața primei instanțe.

Instanța de apel a notat că declarațiile părților vătămate perfect coroborează cu declarațiile depuse de către Țuțui Alexandru și Petrov Denis, aceștia fiind martorii oculari ai evenimentelor ce s-au produs la data de 25.08.2013 în localul „У Фонтана”

între Grumeza Ion, Adam Andrei și Solcan Iurie. Astfel, că martorii au relatat despre acțiunile violente ale lui Grumeza Ion îndreptate împotriva părților vătămate.

Astfel, instanța de apel a considerat nefondată poziția apărării precum că la caz nu sunt întrunite elementele constitutive ale infracțiunii de huliganism, deoarece nimeni nu a declarat despre faptul că Grumeza Ion ar fi încălcat grosolan ordinea publică, însoțită de aplicarea violenței asupra persoanelor, acțiuni care prin conținutul lor se deosebesc printr-un cinism și obrăznicie deosebită, or, la caz, instanța de apel a menționat că, prin probele analizate supra este demonstrat contrariul. Totodată, pe lângă aceste probe Colegiul a considerat relevantă și informația cu privire la primirea apelului telefonic la nr.902, la data de 25.08.2013, ora 01.10, precum că în barul „У Фонтана” este gălăgie (f.d.13, vol. I) și raportul potrivit căruia, la data de 25.08.2013, ora 02.54 a fost primită înștiințarea telefonică din punctul traumatologie cu privire la internarea lui Adam Andrei (f.d. 14, vol. I).

În confirmarea vinovăției inculpatului Grumeza Ion, instanța de apel a reținut și declarațiile părții vătămate Rotari Dionisie depuse la urmărirea penală (f.d. 16, vol. II), precum și în cadrul ședinței de judecată în prima instanță (f.d.211-213, vol. I). La urmărirea penală Rotari Dionisie a relatat, cum Grumeza Ion în odaia de baie din apartamentul pe care îl închiria, sub pretextul hotărârii unor probleme i-a cerut inelul de pe deget de la mâna stângă. Primind refuz, l-a amenințat cu răfuiala fizică, i-a sucit mâina, aplicând forța fizică i-a scos inelul de pe deget. În instanța de fond partea vătămată Rotari Dionisie și-a susținut depozițiile de la urmărirea penală, indicând că Grumeza Ion i-a reparat prejudiciul cauzat prin infracțiune.

Potrivit apelului, apărarea a pretins că declarațiile părții vătămate de la urmărirea penală nu au fost scrise personal de către Rotari Dionisie, ultimul semnând declarațiile deja scrise, fără a le citi, astfel că, aceste argumente au fost respinse de către instanța de apel, care a făcut referire la declarațiile părții vătămate Rotari Dionisie depuse în prima instanță, acesta menționând, că *după întocmirea procesului verbal eu l-am citit* (f.d.212, vol. I).

Astfel, instanța de apel a considerat, că circumstanțele expuse de apelant sunt declarative și nu constituie temei de achitare a inculpatului, menționând, că cumulul de probe administrate în speța dată dovedesc pe deplin vinovăția inculpatului de săvârșirea infracțiunilor imputate și combat argumentele părții apărării.

Totodată, verificând legalitatea pedepsei stabilite, instanța de apel a conchis, că instanța de fond a ținut cont de prevederile art.7, 61, 75 Cod penal, de gravitatea infracțiunilor săvârșite, care potrivit art. 16 Cod penal se califică ca infracțiuni grave și mai puțin grave, de persoana celui vinovat, care anterior a fost judecat, pedeapsa fiind executată, a restituit dauna cauzată părții vătămate Rotari Dionisie, nefiind prezente circumstanțe agravante, astfel, aplicându-i o pedeapsă echitabilă sub formă închisoare, și cea complementară sub formă de amendă, care vor atinge scopurile pedepsei penale de restabilire a echității sociale, de corectare și reeducare a inculpatului, de prevenire a săvârșirii a altor infracțiuni, la formarea unei atitudini pozitive față de ordinea de drept, regulile de conviețuire socială și principiile morale.

Cu referire la solicitarea părții vătămate Solcan Iurie, în cadrul examinării apelului, privind încasarea din contul inculpatului Grumeza Ion a sumei de 2500 lei cu titlu de prejudiciu material, instanța de apel a ținut cont de faptul, că sentința a fost

contestată doar de apărare, iar în acest sens partea vătămată nu a intentat în cadrul procesului penal acțiune civilă conform cerințelor art.221 Cod de procedură penală, a conchis oportunitatea înaintării pretențiilor de ordin material și moral în ordinea procedurii civile.

6. Decizia instanței de apel pronunțată integral la 15 noiembrie 2017, este atacată cu recurs ordinar de avocatul Prisacari Ion în numele inculpatului, care solicită casarea acesteia, precum și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Grumeza Ion să fie achitat pe capetele de acuzare prevăzute de art.151 alin.(1), art.287 alin. (1) și art.187 alin.(2) lit. e), f) Cod penal în temeiurile art.390 alin.(1) pct.5), 390 alin. (1) pct.3) și 390 alin.(1) pct.2) Cod de procedură penală, invocând același argumente care au fost expuse în instanța de apel.

Totodată, atenționează faptul că la baza hotărârii de condamnare au fost puse declarațiile contradictorii a părții vătămate Rotari D., precum și a martorilor GonțaV., Moroz C., Ungureanu A., care nici nu au fost audiați, iar partea vătămată a refuzat să se prezinte în instanța de apel.

7. Procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursului ordinar declarat, solicitând inadmisibilitatea acestuia, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. Judecând recursul ordinar în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul lărgit consideră că acesta urmează a fi admis, din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să-l admită, să dispună rejudecarea cauzei de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Potrivit art. 414 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Alin. (4) și (5) al aceleiași norme, prevede că în vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor, pronunțându-se asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Conform cerințelor art. 414 Cod de procedură penală, chestiunile de drept, asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel, sunt: dacă fapta reținută ori imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și, dacă da, în ce împrejurări a fost comisă, dacă probele au fost apreciate corect de prima instanță prin prisma cumulului de probe anexate la dosar, în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual, penal, administrativ ori civil au fost corect aplicate. În cazul în care s-ar constata încălcări ale prevederilor legale referitor la ele, hotărârea instanței de fond urmează a fi desființată cu rejudecarea cauzei.

Decizia instanței de apel, conform art. 417 Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă fapta constatată de prima instanță și conținutul dispozitivului sentinței, fondul apelului și temeiurile de fapt și de drept care au dus după caz, la respingerea sau

admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date. Potrivit cerințelor aceluiași articol, chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată a fost săvârșită ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări a fost comisă, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

În acest sens sunt relevante și prevederile punctului 22.2 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție nr. 22 din 12 decembrie 2005 „ Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel”, cu modificările ulterioare, care stipulează că: „ ...în decizie se expune concluzia generală a instanței pe marginea apelului și temeiurile de fapt și de drept, motivele adoptării soluției respective. Instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor indicate în apel. Nerespectarea acestor cerințe echivalează cu nerezolvarea fondului apelului”.

Analizând decizia atacată și materialele cauzei, Colegiul lărgit constată că, contrar prevederilor indicate mai sus, instanța de apel a menținut hotărârea primei instanțe privind vinovăția inculpatului Grumeza Ion de săvârșirea infracțiunilor imputate, examinând superficial cauza, deoarece nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelul declarat de avocatul Ciocanu Aliona în numele inculpatului.

Mai multa ca atât, Colegiul lărgit atrage atenția și la prevederile art. 409 alin. (1) Cod de procedură penală, care stipulează că instanța de apel judecă apelul numai cu privire la persoana care l-a declarat și la persoana la care se referă declarația de apel și numai în raport cu calitatea pe care apelantul o are în proces, iar alin. (2) al normei date indică expres că, în limitele prevederilor arătate în alin.(1), **instanța de apel este obligată ca, în afară de temeiurile invocate și cererile formulate de apelant, să examineze aspectele de fapt și de drept ale cauzei, însă fără a înrăutăți situația apelantului.**

Astfel că, apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat, produce un efect devolutiv complet în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept numai la persoana care l-a declarat, la calitatea acesteia în proces și la persoana împotriva căreia este îndreptat de către jurisdicția de al doilea grad asupra hotărârii primei instanțe.

Însă, din lucrările dosarului, Colegiul lărgit constată că prevederile sunt menționate au fost ignorate în totalitate, ba mai mult ca atât că la baza hotărârii de condamnare au fost puse probe, care nu au fost cercetate în prima instanță, dar au fost verificate în instanța de apel, indicându-se în partea descriptivă a deciziei: „*Colegiul penal ține să menționeze, că la emiterea soluției se bazează pe probele administrate în cadrul procesului penal de către instanța de fond, care au fost verificate în instanța de apel. Colegiul nu se va expune asupra declarațiilor martorilor audiați la urmărirea penală, care nu au fost verificate sub jurământ în instanța de judecată.*” (f.d.121, vol. III), însă potrivit materialelor cauzei penale în prima instanță au fost audiate părțile vătămate Adam (f.d.172-175, vol. II), Solcan (f.d.178-179, vol. II), Rotari D. (f.d.211-213, vol. II); martorii Țuțui Al. (f.d.185, vol. II), Jidovanu I. (f.d.12-13, vol. III), Petrov (f.d.14-15, vol. III), și inculpatul Grumeza I. (f.d.16-20, vol. III).

Or, instanța de apel a indicat în decizia sa explicațiile și procesele-verbale de audiere a martorilor Bătrînu D., Șpomer D., Moroz C., Ungureanu A., Ganța V. de la urmărirea penală, și motivând că: „În urma verificării probatoriului, Colegiul concludă, că probele puse la baza sentinței de condamnare corespund cerințelor legale, prin prisma acestora instanța de judecată a apreciat obiectiv aspectele de fapt și de drept ale cauzei.

Colegiul penal reține, că probele administrate în cadrul prezentei cauze penale formează un ansamblu probator, prin care se dovedește pe deplin vinovăția inculpatului Grumeza Ion în faptele aduse lui în învinuire...” (f.d.121, vol. III).

În acest sens, Colegiul lărgit atrage atenția că, potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată întocmit în prima instanță la 09 septembrie 2016, procurorul a renunțat la toți martorii acuzării care până la data de 09.09.2016 nu au fost audiați, și ascultând opiniile inculpatului și avocatului, instanța a dispus admiterea renunțului procurorului la martorii acuzării (f.d.27, vol. III).

Totodată, nu este clară poziția instanței de apel, care pune în sarcina părții apărării de a prezenta pentru audiere suplimentară părțile vătămate în cauza dată, la solicitarea înaintată de avocatul Prisacari I., care a motivat cu faptul că, nu a participat în calitate de apărător a inculpatului în prima instanță și are întrebări suplimentare față de părțile vătămate, și ulterior în ședințele de judecată insistând asupra citării și audierii părților vătămate (f.d.89, 103, 104, 111, vol. III), ca în final instanța de apel să dispună: „...continuarea examinării cauzei în lipsa părților vătămate Rotari Dionisie și Adam Andrei, dat fiind faptul că ultimul s-a expus asupra apelului declarat, partea apărării avînd posibilitate de a acorda întrebările corespunzătoare, concomitent acesta a depus o cerere de examinare în lipsă, este un drept al părții vătămate, examinarea cauzei fiind amînată de mai multe ori la solicitarea apărării care și-a asumat asigurarea prezenței acestuia, obligație ce nu a fost realizată” și să considere că acțiunile avocatului sunt apreciate ca o tergiversare intenționată a examinării cauzei (f.d.108 verso, vol. III).

Astfel, din materialele cauzei nu este evident momentul când *partea apărării a avut posibilitatea de a acorda întrebările corespunzătoare părților vătămate Rotari Dionisie și Adam Andrei*, or, aceștia nu au fost audiați în instanța de apel, în conformitate cu prevederile art. 337 Cod de procedură penală. Această derogare a fost și în cazul părții vătămate Solcan Iurie (f.d.108, vol. III).

Prin urmare, Colegiul lărgit consideră necesar de subliniat că, în conformitate cu principiul contradictorialității în procesul penal, reglementat de art. 24 Cod de procedură penală, urmărirea penală, apărarea și judecarea cauzei sunt separate și se efectuează de diferite organe și persoane. Instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

În conformitate cu prevederile art. 26 alin.(3) Cod de procedură penală, sarcina prezentării probelor învinuirii îi revine procurorului.

În baza principiului contradictorialității în procesul penal, principiu unanim recunoscut și susținut de jurisprudența Curții Europene pentru Drepturile Omului, sarcina probațiunii în ședințele de judecată în prima instanță și în instanța de apel îi revine acuzatorului de stat, fiindcă funcția acuzării este pusă pe seama procurorului. Curtea Europeană pentru Drepturile Omului, în hotărârea Capean contra Belgiei din 13 ianuarie 2005, a constatat că, în domeniul penal, problema administrării probelor

trebuie să fie abordată din punctul de vedere al articolului 6§2 și e obligatoriu, *inter alia*, ca sarcina de a prezenta probe să-i revină acuzării.

Totodată, instanța de recurs menționează, că potrivit art. 93 alin. (1) și alin. (2) Cod de procedură penală, probele sunt elemente de fapt dobândite în modul stabilit de prezentul cod, care servesc la constatarea existenței sau inexistenței infracțiunii, la identificarea făptuitorului, la constatarea vinovăției, precum și la stabilirea altor împrejurări importante pentru justa soluționare a cauzei, și în calitate de probe în procesul penal se admit elementele de fapt constatate prin intermediul următoarelor mijloace: 1) declarațiile bănuitului, învinuitului, inculpatului, ale părții vătămate, părții civile, părții civilmente responsabile, martorului; 2) raportul de expertiză, etc.

Conform art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală, toate probele administrate în cauza penală vor fi verificate sub toate aspectele, complet și obiectiv. Verificarea probelor constă în analiza probelor administrate, coroborarea lor cu alte probe, administrarea de noi probe și verificarea sursei din care provin probele, în conformitate cu prevederile prezentului cod, prin procedee probatorii respective, iar în conformitate cu art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor.

Astfel, analizând materialele cauzei administrate în cauza penală în faza de urmărire penală și cercetate în cadrul cercetării judecătorești în instanțele ierarhic inferioare, Colegiul lărgit constată că, cauza a fost examinată superficial, or, la cercetarea documentelor și a proceselor-verbale ale acțiunilor procesuale în prima instanță au fost doar indicate numărul filei din dosar cu denumirea acestora, și totodată, să fie indicat în procesul verbal al ședinței de judecată sub denumirea de *„notă: se dă citirii proceselor-verbale ale acțiunilor procesuale care confirmă circumstanțele și fapte constatate prin percheziție, ridicare, cercetarea la fața locului, examinarea corporală, reconstituirea faptei, interceptarea, comunicarea, examinarea corespondenței ridicate, constatarea tehnico-științifică și medico-legală, raportul de expertiză și prin alte mijloace de probă, precum și documentele anexate la dosar sau prezentate în ședința de judecată”* (f.d.11, vol. III).

Ulterior, a fost audiat inculpatul Grumeza Ion, care a declarat tot ce știe despre fapta pentru care cauza a fost trimisă în judecată, indicând că *„La Comisariatul de Poliție am fost audiat și **am achitat amendă**, după ce am plecat acasă.”* (f.d.17, vol. III). Astfel de declarații au fost date și la urmărirea penală (f.d.98, verso, vol. I).

Or, potrivit actelor din dosar părțile vătămate Adam Andrei și Solcan Iurie au fost audiate în calitate de victime *pe cauza contravențională*, în data de 25 august 2013, ora 01:40, și respectiv, ora 01:30 (f.d.21; 23, vol. I). Totodată, fiind anexate explicația din 23 august 2013, de la Grumeza Ion, care a declarat că, la data de 25 august 2013 aproximativ la orele 01:10, aflându-se în barul „La havuz”, două persoane necunoscute au început să se certe și nu știe care din ei l-a lovit peste cap, iar ieșind afara aceștia au început să sară la bătaie la el și s-au aplicat lovituri reciproce, precum și o cerere, datată cu 23 august 2013, din numele lui Grumeza Ion, prin care roagă organele de poliție de a înceta precăutățile pe faptul că la data de 25 august 2013 aproximativ la orele 01:10 în barul „La havuz” între el și 2 persoane necunoscute s-a iscat un conflict în urma căruia ne-am bătut în fața barului. Pretenții față de acele persoane nu are și nu

dorește precăutarea cazului dat, și refuză de a fi petrecută expertiza medico-legală (f.d.24, 25, vol. I).

Colegiul lărgit consideră oportun a fi menționată hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 10.02.2009 în cauza *Zolotuhin c. Rusiei (reclamantul fiind condamnat mai întâi, în mod administrativ, apoi pentru aceeași faptă, a fost tras la răspundere penală conform normei Codului penal)* Marea Cameră, făcând analiza jurisprudenței sale în materia aplicării principiului *non bis in idem*, inclusiv a hotărârilor sus citate, a decis să adopte o interpretare a acestui principiu, care se întemeiază în mod strict **numai pe identitatea de fapte materiale, fără a reține în calitate de criteriu pertinent calificarea juridică diferită a aceluiași faptă.**

Curtea Europeană a hotărât că „art. 4 din Protocolul nr.7 trebuie înțeles în sensul că el interzice urmărirea ori judecarea unei persoane pentru o a doua „infraacțiune”, în măsura în care aceasta are la origine fapte identice sau fapte care sunt, în substanță aceleași”. Într-o astfel de situație, Curtea va proceda „la propriul ei examen asupra acelor fapte ce constituie un ansamblu de împrejurări concrete, care implică aceeași persoană, toate legale indisociabil între ele în timp și în spațiu, ce au a fi dovedite, pentru a se putea angaja urmărirea penală ori spre a se ajunge la condamnarea autorului acestora”.

La fel, Colegiul lărgit atrage atenția că pe parcursul urmăririi penale partea apărării Prodan Sergiu a înaintat nenumărate demersuri, însă au fost respinse, precum:

- declararea nulității rapoartelor de expertiză medico-legală nr.292D din 26 septembrie 2013, efectuată în privința cet. Adam Andrei și nr.291D din 28 septembrie 2013, efectuată în privința cet. Solcan Iurie, și dispunerea efectuării unor expertize suplimentare cu acordarea posibilității de a pune întrebări, invocând încălcarea prevederilor art.144-145, 68, 66 Cod de procedură penală, înaintate la data de 28.09.2013 și 01.11.2013 (f.d.37, 84, vol. I), însă aceste demersuri au fost respinse, indicând în ordonanța din 30.10.2013, că: „...organul de urmărire penală consideră că expertiza medico-legală a fost dispusă la 24.09.2013 în cadrul procesului penal și au fost adresate toate întrebările necesare, este obiectivă și sub toate aspectele, răspunsul fiind complet, invocarea de către avocatul S. Prodan au drept scop tergiversarea urmăririi penale ceea ce ar atrage după sine încălcarea drepturilor fundamentale ale victimei..., poziția organului de urmărire penală este confirmată prin neconcretizarea încălcărilor sau neconsecvențelor...” (f.d.38; vol. I), iar în ordonanța din 04.11.2013: „organul de urmărire penală consideră că expertiza medico-legală a fost dispusă la 24.09.2013 în cadrul procesului penal și au fost adresate toate întrebările necesare, este obiectivă și sub toate aspectele, răspunsul fiind complet, invocările de către avocatul S. Prodan au drept scop tergiversarea urmăririi penale ceea ce ar atrage după sine încălcarea drepturilor părților vătămate, aducerea la cunoștință a raportului de expertiză medico legală a fost efectuat la prima prezentare a bănuitului Grumeza Ion care un timp îndelungat s-a eschivat de la organul de urmărire penală” (f.d. 85, vol. I).

În acest sens, Colegiul subliniază că, ordonanța privind dispunerea efectuării expertizei medico-legale în privința părților vătămate Adam Andrei și Solcan Iurie a fost emisă la 24.09.2013 (f.d.32, vol. I), dar adusă la cunoștință lui Grumeza Ion la data de 27.09.2013 (f.d.33, vol. I), iar raportul de expertiză medico-legală nr.292D, în

privința cet. Adam Andrei este datat cu 26 septembrie 2013, iar cu nr. nr.291D, în privința cet. Solcan Iurie este datat cu 28 septembrie 2013 (f.d.35,63, vol. I);

- audierea martorului Gogu V., înaintat la 01.11.2013 (f.d.87), respins prin ordonanța din 12.11.2013, indicând că: „...la moment au fost audiați un număr de martori depozițiile căror sunt suficiente pentru dovedirea vinovăției lui Grumeza Ion Valeriu” (f.d.90, vol.I);

- audierea în calitate de martori, cet. Gogu V. și Rotaru D., înaintat la 18.12.2013 (f.d.103, vol. I), respins prin ordonanța din 19.12.2013, indicând că: „...în cadrul urmăririi penale au fost stabiliți și audiați în calitate de martori..., părțile vătămate Adam A. și Solcan I., declarațiile căror obiectiv probează vinovăția învinuitului Grumeza I.V. de comiterea crimelor prevăzute de art.art.287 al.1CP, art.151 al.1 CP..” (f.d.104, vol. I);

- dispunerea expertizelor medico-legale suplimentare, eliberarea copiilor de pe toate filele cauzei penale, inclusiv borderoul, înaintat la 30.12.2013 (f.d.107, vol. I), respins prin **ordonanța din 30.12.2013**, indicând că: „...din discuție cu avocatul învinuitul urma **a se prezenta la data de 31.12.2013** pentru a lua cunoștință cu materialele cauzei penale și a face copii. Astfel atât avocatul cât și învinuitul nu au fost limitați în dreptul de a face copii din dosar dar din motiv că nu sau prezentat și în scopul evitării tergiversării urmăririi penale, cererea în cauză urmează a fi respinsă” (f.d.108, vol. I).

Reieșind din analiza expusă supra, Colegiul lărgit ajunge la concluzia că, instanțele de fond nu au elucidat toate divergențele în cauza dedusă judecării, nu s-a expus asupra probelor prezentate de acuzarea de stat, în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, fiind interpretate în defavoarea inculpatului, instanțele au judecat cauza cu ideea preconcepută că inculpatul Grumeza Ion a comis o infracțiune ce constituie obiectul învinuirii, or, potrivit art. 26 alin. (3) Cod de procedură penală, judecătorul nu trebuie să fie predispus să accepte concluziile date de organul de urmărire penală în defavoarea inculpatului sau să înceapă o judecată de la ideea preconcepută că acesta a comis o infracțiune ce constituie obiectul învinuirii.

La fel, se menționează că, potrivit art.19 alin. (1) Cod de procedură penală, orice persoană are dreptul la examinarea și soluționarea cauzei sale în mod echitabil, în termen rezonabil, de către o instanță independentă, imparțială, legal constituită, iar alin. (3) al normei date, prevede că, organul de urmărire penală are obligația de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei, de a evidenția atât circumstanțele care dovedesc vinovăția bănuțului, învinuitului, inculpatului, cât și cele care îl dezvinovățesc, precum și circumstanțele care îi atenuează sau agravează răspunderea.

Din considerentele menționate, Colegiul lărgit conchide că soluția adoptată de către instanța de apel este contrară prevederilor legale, astfel, instanța de apel, judecând cauza dată, a comis eroarea de drept prevăzută în art. 427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, la care se face referire în recurs, eroare ce nu poate fi corectată de către instanța de recurs, deci există temeiul de casare a soluției adoptate de către instanța de apel, care a ignorat totalmente indicațiile instanței superioare, fiind obligatorii la rejudecarea cauzei.

Reieşind din aceste circumstanţe, Colegiul lărgit consideră necesar a casa total decizia Colegiului penal al Curţii de Apel Bălţi din 18 octombrie 2017, cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanţa de apel, în strictă conformitate cu prevederile legale.

La rejudecarea cauzei, instanţa de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care stabileşte procedura de rejudecare şi limitele acesteia, să se pronunţe în modul cuvenit şi în strictă conformitate cu prevederile legale asupra motivelor indicate în apelul declarat de avocatul inculpatului, să cerceteze, să verifice şi să aprecieze profund probele administrate pe parcursul procesului penal în strictă conformitate cu cerinţele legii, să le dea apreciere cuvenită cu argumentarea admisibilităţii sau inadmisibilităţii fiecărei probe examinate, să-şi argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest domeniu, de practica relevantă a CtEDO, să pronunţe o hotărâre legală şi întemeiată.

9. În conformitate cu art. 434, art.435 alin.(1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul lărgit,

DECIDE:

Se admite recursul ordinar declarat de avocatul Prisacari Ion în numele inculpatului Grumeza Ion Valeriu, se casează total decizia Colegiului penal al Curţii de Apel Bălţi din 18 octombrie 2017, în cauza penală în privinţa lui **Grumeza Ion XXXXX**, şi se dispune rejudecarea cauzei de către aceeaşi instanţă de apel, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă de a fi atacată.

Pronunţată integral la data de **17 mai 2018**.

Preşedinte

Toma Nadejda

Judecător

Timofti Vladimir

Judecător

Alerguş Constantin

Judecător

Ţurcan Anatolie

Judecător

Cobzac Elena